

Americký fotbal

Charakteristika sportu

- ◆ branková sportovní hra
- ◆ 11 hráčů
- ◆ oválný míč
- ◆ Cílem hry je získat více bodů než soupeř.
- ◆ Skórovat lze:
  - postupem s míčem (během či zachycením přihrávky) až do soupeřovy koncové zóny (touchdown)
  - kopem (field goal)
  - složením protihráče s míčem v jeho vlastní koncové zóně (safety).

Historie

- ◆ Počátek v 19. století, kdy hráč fotbalu, znuděný tím že s míčem mohl manipulovat pouze nohama se rozhodl míč zdvihnout a běžet s ním.
- ◆ Přestože to bylo v rozporu s pravidly, ostatním hráčům se to líbilo a tak se zrodilo ragby.
- ◆ Rozšíření hlavně v USA mezi univerzitami na severovýchodě (Harvard, Yale)
- ◆ První utkání proběhlo v roce 1876 s cílem dohodnout se na pravidlech ragby, které by byly podobné jako v Anglii
- ◆ Rozdíly: namísto kulatého míče se univerzity rozhodly používat míč vejcovitého tvaru a název tohoto sportu změnili z ragby na americký fotbal.
- ◆ Na závěr střetnutí byla vytvořena organizace International Federation of American Football (IFAF), aby předsedala tomuto americkému sportu. Americký fotbal byl však stále americkou verzí ragby.
- ◆ Nakonec však Yaleský hráč Walter Camp přesvědčil organizaci IFAF, aby změnili několik pravidel tohoto sportu a vytvořili tak sport velmi podobný tomu dnešnímu. Díky tomu je Camp považován historiky za otce dnešního moderního amerického fotbalu.

Historie v ČR

- ◆ V České republice jsou první zmínky datovány od roku 1990, kdy prvotní aktivita Martina Vobořila vedla k založení prvního týmu Prague Lions.
- ◆ ČAAF, Česká Asociace Amerického Fotbalu, byla založena v roce 1994 odkdy se koná pravidelně soutěž o mistra ČR.
- ◆ Historický nejúspěšnějším týmem jsou Prague Panthers (11x Mistr, 4x Vicemistr) a Prague Lions(4xMistr, 8x Vicemistr).
- ◆ Nejúspěšnějším týmem je Prague Panthers, tento tým vyhrál i evropskou soutěž.

Asociace

◆ Mezinárodní:

- International Federation of American Football (IFAF)
- European Federation of American Football (EFAF)
- Pan American Federation of American Football (PAFAF)
- Asian Federation of American Football (AFAF)
- Oceania Federation of American Football (OFAF)

◆ Národní:

Česká asociace amerického fotbalu (ČAAF)

Soutěže

- ◆ **Mezinárodní soutěže** (Mistrovství světa, Mistrovství Evropy, Evropská fotbalová liga (EFL) – Eurobowl, EFAF Cup)
- ◆ **Národní soutěže**
  - **National Football League (NFL)** je největší profesionální liga amerického fotbalu na světě hraná v USA.
  - Česká liga amerického fotbalu (**ČLAF**) - Ligu hraje 11 týmů rozdělených do dvou divizí.
- ◆ Divize A: Prague Lions, Prague Panthers, Prague Black Hawks, Brno Alligators, Bratislava Monarchs, Ostrava Steelers
- ◆ Divize B: Liberec Titans, Šumperk Dietos, Budweis Hellboys, Pardubice Stallions, Příbram Bobcats
- ◆ Česká juniorská liga existuje od roku 2002. Historicky nejúspěšnějším juniorským týmem jsou Prague Lions, kteří vyhráli celkem 6 titulů za posledních 8 let.

Série A7 (AF-UVAS)

- ◆ Turnajová série pro začínající týmy v 7 on 7 fooball, která je mimo ČAAF.
- ◆ Hraje se formou turnajů, které se pořádají cca každý měsíc.
- ◆ Týmy hrají systémem "každý s každým" o body v celkové tabulce.
- ◆ Na závěr sezóny se hraje hlavní finálové utkání, tzv. Rice Bowl.
- ◆ Historicky prvním vítězem série A7 se stal v roce 2010 tým Znojmo Knights.
- ◆ V sezóně 2011 se turnajové série zúčastnily týmy: Prague Béčko, Prague Mustangs, Trutnov Rangers, Vochov Tornadoes a Znojmo Knights. Tým Milovice Wolfs ze série odstoupil.
- ◆ Sezónu vyhrál tým Prague Béčko, který ve finále porazil tým Vochov Tornadoes, v napínavém utkání 7:6.

Video

- ◆ <http://www.alligators.cz/index.php?alls=cGFnZT0yMyZsbmc9Y3M=>

Pravidla hry

- ◆ Americký fotbal hraje 11 hráčů na každé straně, kteří se mohou při přerušení libovolně střídat.
- ◆ Každé mužstvo má minimálně dva 11 členné týmy – jeden určený pro útok – (**offense**) a jeden pro obrannou hru (**defense**).
- ◆ Na hřišti vždy nastupuje útok jednoho týmu proti obraně druhého a naopak.
- ◆ Útočící je to mužstvo, které má v držení míč. Hraje se na hřišti ve tvaru obdélníku s nafouknutým míčem ve tvaru protáhlého sféroidu.
- ◆ Týmy získávají body za skórování dle platných pravidel a pokud hra není vzdána, je vítězem ten tým, který má na konci hry, včetně prodloužení, více bodů.

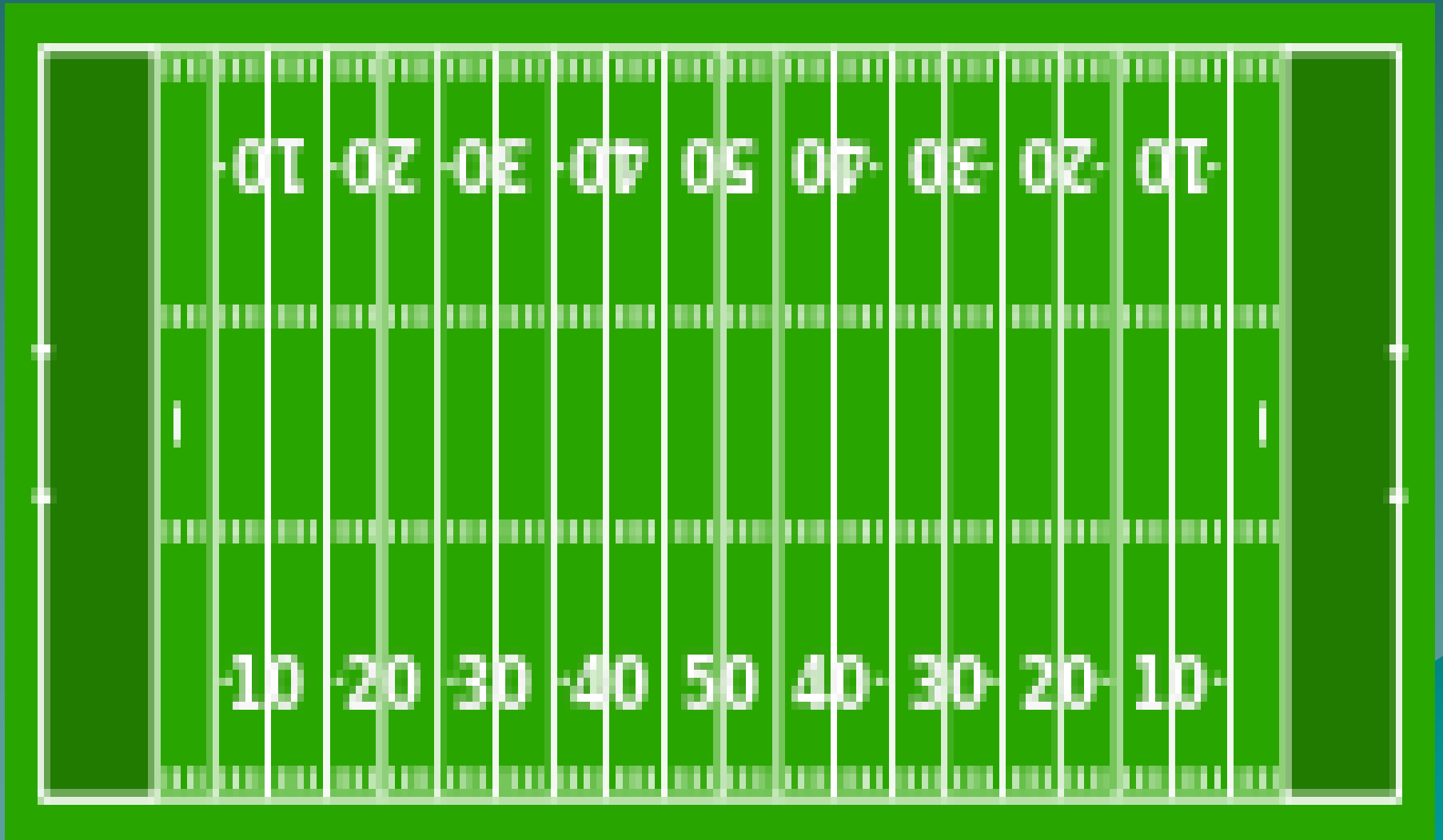

Základní rozměry hřiště

- ◆ Americký fotbal se hraje na obdélníkovém hřišti (trávníku nebo umělém povrchu) dlouhém 120 yardů (1 yard = 0,914 m), které je pravidelně rozděleno na 12 desetiyardových pásem.
- ◆ Dvě krajní pásma se nazývají **end zone** - koncové zóny. Jednotlivé čáry jsou označeny od středu směrem ke koncovým zónám postupně 50, 40, 30, 20, 10 yardů.
- ◆ Čára, kterou začíná end zone, se nazývá **goal line** – gólová čára a na konci endzone stojí branka.
- ◆ Každá branka se skládá ze dvou bílých nebo žlutých, alespoň 9 m vysokých vertikálních sloupů, spojených ve výšce 3 m nad zemí stejně barevnou horizontální tyčí.

Číslo na hřišti značí počet yardů k bližší koncové zóně.

Hrací pole

Hrací doba

- ◆ Celkový čas utkání je 60 minut
- ◆ Je rozdělen do čtyř čtvrtin po 15 minutách s jednominutovou přestávkou mezi čtvrtinami a 12minutovou přestávkou mezi poločasy (tj. mezi druhou a třetí čtvrtinou).
- ◆ Některá utkání se hrají na 4x12 minut.
- ◆ Po některých akcích se hodiny zastavují, utkání tak může trvat i přes tři hodiny skutečného času.

Bodování

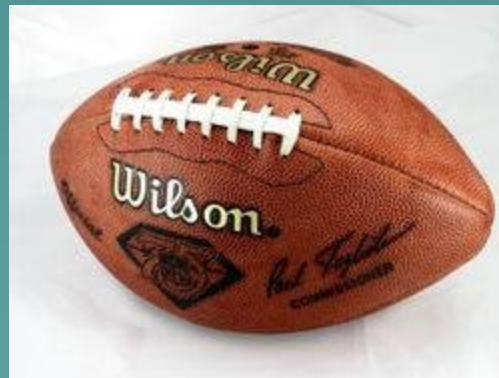
- ◆ **Touchdown** - 6 bodů - akce, při které hráč donese míč do endzone soupeře nebo v endzone přijme přihrávku vzduchem (pass od svého quarterbacka).
- ◆ Po touchdownu má tým možnost dalšího bodování. Rozehrává se ze 3 yardové čáry a mužstvo může bodovat dvěma způsoby:
  - **Conversion** - 2 body - tým má jeden pokus (down) na rozehrání normální akce a skórování touchdownu
  - **Extra point** - 1 bod - kop ze země do brány
- ◆ **Field goal** - 3 body - kop ze země, do brankové konstrukce (háčka), provedený kdekoliv ze hřiště.
- ◆ **Safety** - 2 body - tímto způsobem může skórovat obrana. Jde o složení útočícího hráče s míčem v jeho vlastní endzone.

Výstroj hráčů

- ◆ Měkké kolenní chrániče
- ◆ Ochranné mřížky na obličej
- ◆ Chrániče ramen kyčlí s kostrčním ochranným prvkem a stehenní chrániče
- ◆ Dobře viditelná ochrana chrupu (nesmí být použita bílá a průhledná barva) z vyzkoušeného FDA materiálu, který pokrývá všechny zuby horní čelisti. Je doporučeno, aby tento chránič zubů přesně seděl v ústech hráče.
- ◆ Dres s rukávy, který úplně překrývá chrániče ramen, je z odolného materiálu a vyhovuje pravidlům. Dres musí být dlouhý a zastrčený do kalhot. Souběžně se nesmí nosit jiná trička nebo druhý dres během utkání.
- ◆ Na dresu musí být jasně viditelná, trvanlivá čísla v arabském stylu
- ◆ Všichni hráči jednoho týmu musí nosit zjevně viditelné sportovní ponožky nebo pokrývky nohou, které jsou identické jak v barvě a designu tak v i délce

Míč

- ◆ Obal je ze čtyř kusů kůže ve tvaru zrna, které krom švů nevykazují žádné nepravidelnosti.
- ◆ Míč má jeden velký šev, s osmi šněrováními.
- ◆ Barva míče je přirozeně hnědá.
- ◆ Na polovině, kde se nachází šněrování, jsou namalovány dva bílé pruhy.
- ◆ Je napumpován na tlak 0,85 - 0,92 atm.
- ◆ Hmotnost míče je mezi 400 - 425g.

Dresy

- ◆ Hráči soupeřících družstev musí mít dresy odlišných barev s tím, že hostující tým má světlou barvu dresů.
- ◆ Světlou barvu dresů může mít i domácí tým, pokud se tak týmy dohodly před začátkem sezóny. Hráči jednoho týmu musí mít stejnou barvu i design dresů.

Herní pozice

- ◆ Většina fotbalových hráčů má vysoce specializované úlohy.
- ◆ Na vyšších úrovních je normální že většina hráčů hraje pouze útok, obranu a nebo jsou jenom součástí specializované skupiny hráčů (punt, kick off atd).

Herní pozice / útok

- ◆ Útočná řada je sestavena z pěti hráčů jejichž úkolem je chránit quarterbacka a vytvářet cesty pro running backy, a to blokováním hráčů obrany.
- ◆ S výjimkou centra, hráči útočné řady zpravidla nepracují s míčem.

Herní pozice / Útok

- ◆ Nejméně sedm hráčů musí stát na line of scrimmage před každou útočnou akcí.
- ◆ Ostatní útočníci mohou stát kdekoliv za čarou.

- ◆ Přesný počet running backů, wide receiverů a tight endů se může lišit každou konkrétní akcí. Například když mužstvo potřebuje jeden yard - použije silovou formaci se třemi tight endy, dvěma runnibacky a žádným receiverem. V případě potřeby zisku 20 yardů se ale může obejít bez running backů a využije pěti receiverů.

Herní pozice / útok

- ◆ Quarterback (Qb) ve většině her přijímá snap (rozehrávku) od centra. Předává nebo háže míč running backům, přihrává vzduchem receiverům a nebo běhá sám. Qb je klíčovou postavou útoku a řídí huddle (porada hráčů před akcí) a určuje způsob hry, který je mu zhlášen od koordinátora útoku.
- ◆ Running backs stojí za nebo vedle QB a specializují se na běhy s míčem. Také mohou blokovat, chytat pasy a vzácně je i sami házet. Jestli má tým ve hře dva running backy, je zpravidla jeden z nich halfback nebo tailback, který většinou běhá s míčem, druhý bývá fullback jehož úkolem je spíše blokovat.
- ◆ Wide receivers stojí nejbliže k autovým čarám. Specializuje se na chytání pasů.
- ◆ Tight ends začínají vně útočné čáry. Mohou hrát buďto jako wide receivers (chytat pasy) a nebo stejně jako útočná řada (chránit QB a nebo vytvářet bloky cesty pro RB).

Herní pozice / obrana

- ◆ Obraná řada se sestává ze tří až šesti hráčů, kteří začínají přímo proti útočné řadě.
- ◆ Jejich úkolem je:
  - rozbít a blokovat systém útoku
  - skládat hráče s míčem
  - v případě pasové akce vytvářet tlak na QB a popřípadě ho složit ještě při držení míče a dosáhnout tím sacku.

Herní pozice / obrana

- ◆ Linebackers stojí mezi defensive backs a obranou řadou. Jejich cíl je podobný jako obrané lajny – rozbíjejí a blokují systém útoku, skládají hráče s míčem, vytvářejí tlak na rozehrávku soupeře, ale také mohou pomáhat v krytí útočníků při hře vzduchem. Jejich počet závisí na systému obrany a herní situaci zpravidla je to dva až pět hráčů.
- ◆ Defensive backs jsou posledním obranným valem a stojí zpravidla jako poslední muži obrany. Jejich úkolem je pokrýt receiversy při pasové hře a zabránit kompletním pasům. Vzácně mohou být použiti při vytváření tlaku na QB.

Speciální týmy

- ◆ Skupina hráčů, která se objevuje na hřišti v situaci, kdy se kope do míče.
- ◆ Nejvýznamnější z nich je punter, který kope z ruky a kicker nebo placekicker, kteří kopou ze země (kick off, field goal, extra point).

Číslování hráčů

- ◆ Hráči mohou mít čísla v rozmezí 1 - 99. Jakékoliv číslo, kterému by předcházelo číslo 0 je neplatné.
- ◆ Ale každý post ve fotbale má svá určená individuální čísla:
1-9:QB,K,P / 10-19:QB,K,P,WR / 20-49:RB,DB / 50-59:LB,C
/ 60-69:OL / 70-79:OL,DL / 80-89:WR,TE / 90-99:DL
- ◆ Toto rozdělení platí pouze pro National Football League (NFL). V univerzitních ligách není číslo hráče omezeno pozicí.

Pravidla hry / útok

- ◆ dosáhnout maximálního bodového zisku = dosáhnout touchdown nebo alespoň field goal.
- ◆ Tým má 4 pokusy (**downy**) na překonání 10 yardové vzdálenosti.
- ◆ Místo, odkud se rozehrávají jednotlivé akce a kolem kterého se stavějí týmy do základního postavení, se nazývá **line of scrimmage** (jde o pomyslnou přímku protínající hřiště v místě, kde skončila předchozí akce).
- ◆ Akci začíná center přihrávkou na quarterbacka (**snap**), který pak buď míč hodí receiverovi (**pass**), nebo předá runningbackovi (**run**), který běží s míčem do soupeřovy endzony.
- ◆ Pokud se útoku podaří nejvíce na 4. pokus překonat 10 yardovou hranici, získává tým opět první down a pokračuje v útoku. Pokud se však útok neposune o 10 yardů ani na čtvrtý pokus, získává míč a tím i právo k útoku soupeř.

- ◆ Vlastní akce začíná v okamžiku, kdy centr na smluvený signál podá mezi nohama míč quarterbackovi
- ◆ Akce končí:
  - obrana složí hráče s míčem
  - vytlačí hráče s míčem do autu
  - hráč s míčem se dotkne země jinou částí těla než podrážkou a nebo dlaní ruky.
  - při přihrávce je hra ukončena, pokud jde míč mimo hřiště (**out of bounds**) či mimo chytajícího hráče (nebo hráč přihrávku nezpracuje) a míč spadl na zem (**incomplete pass**).

Útok pak přichází o jeden pokus a začíná ze stejného místa jako při předchozím pokusu.

Pravidla hry / obrana

- ◆ Obrana může pro svoje mužstvo získat míč při kterémkoliv pokusu útoku v následujících případech (**turnover**):
- ◆ **Fumble** - jde o vypadnutí míče hráči, jenž ho má v držení (např. při předávce mezi hráči útoku nebo vypadnutí při srážce hráče s míčem a obráncem). Pokud dojde k fumble, jedná se o volný míč a tým, který ho získá, má právo okamžitě útočit, hráč s míčem může běžet co nejdál do soupeřova pole (třeba i dosáhnout touchdown), popřípadě ho zalehnout a tím si vydobýt právo útoku na místě, kde byl míč získán (fumble recovery).
- ◆ **Interception** - jedná se o zachycení míče hráčem obrany při pasu, tedy při přihrávce útoku směrem vpřed. Musí ale jít o zachycení přímo ze vzduchu, pokud míč obránci vypadne, jedná se o incomplete pass a útok může pokračovat dalším pokusem. Pokud však obránce míč zachytí a udrží, je situace jako při fumble, jeho tým získává okamžitě právo útoku.

Pravidla hry

- ◆ Na začátku utkání, začátku druhé poloviny a po každém touchdownu a field goalu se provádí výkop (**kickoff**) z 35 yardové čáry.
- ◆ výkop se určí losem, v polovině utkání vykopává soupeř, který prohrál los na začátku.
- ◆ Po touchdownu nebo field goalu vykopává mužstvo, které bodovalo, tedy které doposud útočilo.
- ◆ Zvláštní výkop se provádí po safety, kdy vykopává mužstvo, kterého hráč byl složen v endzone a navíc musí kopat už z 20 yardové čáry.

Při výkopu mohou nastat tyto situace:

- kopnutý míč padne do soupeřovy endzone, nebo protne (dotkne se) goal line. V tomto případě přijímací tým (který bude útočit) bude své útočné pokusy začínat z 20 yardové čáry.
- kdokoliv z přijímacího týmu míč chytí nebo zdvihne ze země a rozběhne se směrem k soupeřově endzone. Další útočné akce začíná jeho mužstvo z místa, kde byl hráč soupeřem složen nebo vytlačen do autu.
- kdokoliv z vykopávajícího týmu (potom, co míč překoná 10 yardů) míč chytí nebo zdvihne ze země a rozběhne se směrem k soupeřově endzone. Další útočné akce začíná jeho mužstvo z místa, kde byl hráč soupeřem složen nebo vytlačen do autu - **onside kick**. balón po výkopu opustí hřiště ještě před tím, než protne goal line, nebo se dotkne autové čáry. V tomto případě se jedná o foul.

Další herní situací, která může nastat, je punt.

Jedná se o kopnutí míče z ruky daleko do soupeřova pole.

Útočníci provádí punt (většinou) tehdy, jestliže má útočící tým čtvrtý pokus a z předchozích akcí je zřejmé, že se mu nepodaří získat první down, a dosud se nedostal tak blízko soupeřově brance, aby mohl kopnout field goal.

Tímto kopem se útok vzdává míče a práva útočit a funkce týmu na hřišti je stejná jako při kick off.

Odkopnutý míč však mohou chytat pouze hráči přijímacího týmu (doposud hrál obranu).

Pokud se však míč dotkne jakkoliv některého z hráčů přijímacího týmu a spadne na zem, jde o tzv. volný míč a získává ho (a tím pádem i právo útoku) mužstvo, kterého hráč jako první míč zalehl. Tady je (poměrně malá) šance útoku, který punt provedl a tím se vzdal práva dále útočit, znovu získat zpět míč a pokračovat v útoku.

Děkuji za pozornost

